

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

№ 107 (23036)

2024-рэ илъэс

МЭФЭКУ

МЭКЪУОГЪУМ и 20

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

Мэжъ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Федеральнэ Иштыгъум иштыуагъэкIэ

ФедерациемкIэ Советым и Тхьаматэу Валентина Матвиенкэм
АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат зэлукIэгъу дырилагъ.

АР-м и Лышхъэу ипресс-клубкIэ

Ащ хэлэжыгъэх республикэм ыцIэкIэ ФедерациемкIэ Советым хэтхэу ХьопсэрыкIэ Муратрэ Александр Наролинымрэ. Республикэм исоциальнэ-экономика хэхьоныгъэ илъэныкIэ шхьалэхэм ахэр атегушылагъэх.

Валентина Матвиенкэм республикэм игъэхьагъэхэр кыхи-гъэщыгъэх: лъэныкIэ зэфэшхьафыбэхэмкIэ республикэм зэхьокIыныгъэшлухэр фэхъух. «Ар бэкIэ зэлпытыгъэр Адыгеим и Лышхъэу теубытагъэу хэлъыр, республикэм ифедэхэр пхырищынхэ зэрилъэкIырэр, хабзэм ифедеральнэ къулыкIу-хэм ахэр зэрапхыригъэкIхэрэр

ары», — кыхигъэщыгъэ ФедерациемкIэ Советым и Тхьаматэ. Цыфхэм ящылакIэ нахэ зыкызыэрилэтырэм илофыгъо-хэми шхьафэу ыналэ атыри-дзагъ.

Республикэм ыналэ кызыэрэ-тыригъэтырэм, пшъэрылбэхэм язэшохынкIэ иштыуагъэ кызыэрэ-ригъэкIырэм апае Валентина Матвиенкэм зэрэфэразэр кы-луагъ Адыгеим и Лышхъэу. ФедерациемкIэ Советым ащ кыщицIэтырэ лофыгуабэхэр сенаторхэмрэ ежэ Валентина Иван ыпхъумрэ ялэпылэгъу хэлъэу гъэцэкIагъэ хъугъэх.

Гушылэм пае, ФедерациемкIэ

Советым игъо зэрилъэгъугъэм тетэу УФ-м мэкIу-мэщымкIэ и Министерствэ Шапсыгъэ псылы-гъыплэм изетегъэпсыхъан иятIо-нэрэ чэзыу мылькIоу пэлуагъэ-хъащтыр кыхигъэкIыгъ. Джащ фэдэу цыфхэм гулэтыплэ псэу-плэхэр ялэнхэм ыкIи коммуналь-нэ фэлэ-фашIэхэр афэгъэцэкIэ-гъэнхэм икIэралыгъо програм-мэ кыдхьалытагъ кIалэу Мыекъуапэ ипсырыкIуапIэхэр ыкIи АдыгэкIалэ ифэбэ рыкIуа-плэхэр зетегъэпсыхъэгъэнхэр. АдыгэкIалэ щыкIорэ лофхэр мы илъэсым аухыщтых. А кIэралы-гъо программэм мы лъэхъэнэ благъэм хагъэхьащт Мыекъопэ

кIэлэ клиническа симэджэщым хэтыщт хирургическэ корпусым ишлын.

«ФедерациемкIэ Советым, хэгъэгум и Правительствэ ялэ-пылэгъу ишлогъэшхо кIэкIо хэ-гъэгум и Президентэу Влади-мир Путиным кыгъэуцугъэ пшъэрылхэр гъэхьагъэ хэлъэу зэшлхыгъэ хъунхэмкIэ. Адыге-им иэкономикэ нахьышIум ыпIэныкIокIэ зэхьокIыныгъэ фэхъу», — кыхигъэщыгъэ Къумпыл Мурат.

Адыгеим и Лышхъэу кызы-рилуагъэмкIэ, республикэм иэко-номикэ проценти 105-м нэсэу нахэ зыкыпIэтыщт, мы илъэсым

пыкIыгъэ мэзи 4-м кыкIоцI промышленностым кыдигъэ-кIырэр проценти 110,4-м нэсыгъ, гурытымкIэ бюджетым ежэ иха-хьохэр проценти 116-рэ хъу-гъэх. Илъэсэу икIыгъэм цыфхэр зычIэсыщтхэ унэ квадрат метрэ мин 567-рэ атIупшыгъ, зы нэб-гырэм тельытагъэмэ, ар квад-рат метрэ 1,13-рэ фэдиз мэхъу. лощIэн зымыгъотхэрэм япчъа-гъэ кыкIичыгъ. ГурытымкIэ мээ лэжъапкIэр нахьыбэ хъу-гъэ. ЛъэпкIэ проектхэмрэ кIэра-лыгъо программэхэмрэ кIады-хэлъытагъэу илъэсэу икIыгъэм, инженер инфраструктурэр зэ-рахэтэу, псэолъэ 88-мэ лощI ашIэ хъугъэ. Ахэм сомэ миллиард 26,4-рэ апэлуагъэхьагъ. Мы илъэсым псэолъэ 62-мэ япхыгъэ лощIэнхэр макIох. Къуаджэхэм хэхьоныгъэ ягъэшIыгъэным икIэралыгъо программэ зыща-гъэцэкIэрэ илъэси 4-м кыкIоцI культурэм, спортым, гъэсэны-гъэм, псауныгъэм икIэуэхъумэн ыкIи инженер инфраструктурэм альэныкIокIэ псэолъэ 165-рэ агъэпсыгъ ыкIи агъэцэкIэжыгъ. Ахэм сомэ миллиарди 5-м ехъу апэлуагъэхьагъ. Мы илъэсым псэолъэ 12-мэ япхыгъэ лощIэн-хэр аухыщтых, ахэм сомэ мил-лион 970-рэ апэлухьащт. Пэшло-рыгъэшъэу кызыэрэрадзагъэм-кIэ, илъэсэу икIыгъэм инвести-циехэр сомэ миллиард 61,6-м нэсыгъэх. Илъэсэу икIыгъэм инвестициехэм альэныкIокIэ ЛъэпкIэ рейтингым тельытагъэу анахэ гъэхьагъэ зышIыгъэ шьол-пыр 15-мэ Адыгеир ахэфагъ.

Мэхъанэшхо зэратырэ про-ект инитIумэ — промышленнэ паркэу «Инэмрэ» зыгъэпсэ-фыплэу «ЛэгъонакIэрэ» ягъэцэ-кIэнкIэ республикэр ыпэкIэ лыкIотагъ. Промышленнэ шьол-пырым игъэпсын зэрэклорэм,

(ИкIлух я 2-рэ нэклуб. ит).

ПАВШИМ В БОЯХ
ЗА СОВЕТСКУЮ РОДИНУ

А. Балабасъ

ЯшIэжъ агъэлъэпIэщт

1941-рэ илъэсым имэкъуогъу мазэ и 22-р Урысыем итарихкIэ анахэ тхьа-мыкIэгъо ин кызыхкIыгъэ хъугъэ-шIагъэхэм ащыщ иубланIэ хъугъэ — Хэгъэ-гу зоошхор къежыгъэ.

Мэкъуогъум и 22-м пчэдыжыым сыхьатыр 10-м Мыекъуапэ игуицэ саугъэт зэхэт шъыгъо-шIэжъэ Мафэм фэгъэхьыгъэу кIэргъагъэхэр кIэралъхьащтых. Фашист техакIохэм ябэныхъэ зыщыIэныгъэ зытыгъэхэм яшIэжъэ зыгъэлъа-пIэ зышIоигъо пстэури ащ кIэкIолIэнэу зэхэщакIохэм кырагъэблагъэх.

Жьугьэфедэ фэгьэкIотэн зыхэль уахьтэр!

Пэшлорыгъэшъ зэфэхьысыжьхэр

АР-м гэсэныгэм-
рэ шэныгэмрэлэ
и Министерствэ
зыкI кээралыгo
ушэтынхэмклэ
пэшлорыгэшъ зэ-
фэхысыжхэр
шъхьаихыгэ кы-
шыгэх.

Яшлойгоныгэкклэ кыха-хырэ предметхэмклэ ильэс заулэ хуыггэу пэрытныггэр обществознанием ылыгы. Мыгъэ ар нэбгырэ 600-м ехуэм атыгы. Ащ ыуж къекых биологиеер, химиеер, информатикэр. Балли 100 изыгэкхуыггэхэри кэнэфэгъэх. Ахэр нэбгырибгъу мэхх: 6-р — профильнэ хысапымклэ, 2-р — урысыбзэмклэ, зыр — химиемклэ. Обществознаниемклэ, информатикэмклэ ыкли физикэмклэ зэфэхысыжхэм джыри яжэх.

Джащ фэдэу ушъхабгъу зэфэшъхафхэм апкъ къиклэу, ушэтыным екллэн зымылъэкыгъэхэмрэ блэкыгъэ илъэхсэм еджаплэр къэзыу-хыгъэхэмрэ непэ хысапыр аты. Зык! къэралыгъо ушэ-тынхэм яплэлъ шъхалэ ар икълэх мэхъу. Ащ изэфэхы-сыжъхэр бэдзэогъум и 1-м нахъ мыкласэу къэнэфэштых.

Чэхъагъу лъэхъаныр непэ аублэ

Анцокъо Ирин

Апшээрэ еджап1эхэм ч1эхяаг1у л1эхяа-
ныр непэ аублэ. Зык1 к1ээралыг1о ушэ-
тынхэм язэфэхысыг1хэмк1э ык1и апшээрэ
еджап1эм иушэтынхэр зытхэрэмк1э ар
бэдзээг1үм ык1лэм нэс к1ошт.

АКЪУМ лъэныкъо 47-кӀэ мыгъэ еджаклохэр ыштэщтых. ПстэумкӀи программиппӀыкӀэ лӀф ышӀэщт: бакалавриатыр, специалитетыр, магистратурэр ыкӀи аспирантурэр. 2024 — 2025-рӀэ илъэс еджэгъумкӀэ бюджет чӀыплӀэ 762-рӀэ ыгъэнэфагъ. Ащ щыхӀэ 132-р — целевоих, 163-р — хӀушыщафыкӀыгъэх.

— Целевой чыплэхэм шъхьафэу ягугъу пшын фый. Апшээрэ еджаплэм лофшлплэм ззэгъыныгъэ дешышъ, лофшлалохэр фегъэхъазырыт. Еджэныр оклофэ хъызмэтшлплэр ныбжьыкълэхэм лэпылэгъу къафэхъу ыкъл икълэхым лэжьэплэ чыплэ къареты.

Илъэси 3-м кыщегъэжыагъэу 5-м нэс ныбжыкълэр юфшлэлэм лутын фæе, — къеты **АКЪУ**-м ипресс-къулыкъу.

Джащ фæдзу пæлудзыгæ шыкæлæки АКЪУ-м уцлæхъанымкæ тхъапæхэр бгъæхынхæ плъæкышт. «Поступление в ВУЗ онлайн» зыфилогэр «Госуслугæхæмкæ» кызфæбгъæ фæдæн плъæкышт, е АКЪУ-м ихытыу нæкълбгъохæу «<https://www.fdygnet.ru>», «<https://agubel.ru>» зыфилогæрæм тхълæхэр бгъæхышъушт. Сæнæхъатитфымкæ шлоифгоныгъэр кæбгæлæгъгъошъушт, анæхæу узыфаер пчъагъæу пынтхэрæмкæ бгъæнæфæнæу амал цы. Члæхъан шлоифгоныгæ зилæхæм ятхъапæхæм ягъгоин бæдзæогъум и 20 — 25-м АКЪУ-м шыкълост.

МКъТУ-ми члэхьагъу лъэханыр ригъэ-
жьагъ. Гурыт сэнэхъат ягъэгъотыгъэнымклэ,
бакалавриатымклэ, специалитетымклэ, ма-

гистратурэмклэ, ординатурэмклэ ыкли аспирантурэмклэ зэхэтэу лъэныкьуи 100 фэдизклэ ащ мыггэ еджаклохэр ыштэщтых. Мы илгъэ еджэгъумклэ ащ бюджет чыплэ 1126-р ил: 295-р — гурът сэнэхьат гъэсэнгъэмклэ, 515-р — бакалаврият, 188-р — специалитет, магистратурэр — 98-рэ, ординатурэр — 23-рэ, 7-р — аспирантурэр. Апшэрэ еджаплэм иунэ шхъалэрэ ыкли ащ икьутамэ Яблоновскэм дэтымрэ тхылъхэм ягуоин ащыклошт. Тхьауафэм нэмыкыгъ адрэ мафэхэм зэкклэм, пчэдъжым сыхьатыр 9-м кыщегъэжыагъэу тхьапэхэр зыштэрэ купхэм лоф ашлэщт. Шэмбэтыр гъэклэкыгъэщт: 9-м шыублагъэу 12-м нэс. Уплчэ зилэхэр **priemkom@mkgtu.ru** зыфилорэм тхэнхэ е телефон номерэу **8(8772) 52-30-08** теонхэ альэкышт.

АНЦОКЪО *Ирин.*

УРЫСЫЕ ФЕДЕРАЦИЕМ И УІЭШЫГЪЭ КІУАЧІХЪМ
ЗЭЗЭГЪЫНЫГЪЭМ ТЕТӘУ КЪУЛЫКЪУ АЩЫЖЬЫГЪЭНЫР

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ЗЭТЫГЪОУ ЩАРАТЫРЭР СОМЭ **1500000-М НЭС** ХЭУШЪХЪАФЫКІЫГЪЭ ДЗЭ ОПЕРАЦИЕМ ХЭЛАЖЪЭХЭРЭМ МАЗЭ КЪЭС СОМЭ 214000-М ЩЕГЪЭЖЪАГЪЭУ АРАТЫ

ЗЭКІОЛІЗІТХЭР:

Адига Республикэмэ каллеу Мыекурале н Дал комиссариат
 8(8777)52-11-25
 п. Мыекурала, ур. Комсомольскор, 217

Адига Республикэмэ Мыекурале районым н Дал комиссариат
 8(8777)75-15-50
 п. Туларокор, ур. Октябрьскор, 20

**Адига Республикэмэ Джеджа, Коцхьабго район-
лам н Дал комиссариат**
 8(8777)99-70-47
 ст. Джеджа, ур. Краснар, 316

**Адига Республикэмэ Красногвардейска, Шаурхан
районлам н Дал комиссариат**
 8(8777)85-34-51
 с. Красногвардейскор, ур. Советскар, 64

**Адига Республикэмэ Адыхьыла, Талхутаммыков,
Туларакъ районлам н Дал комиссариат**
 8(8777)14-95-95
 п. Ином, Серным иур., 45

ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛЗУ
«Адигея — Служу Родине»

ЛИНИЕ ПЛЪЫРЫР
8(8772)52-11-28

ШЪУИМУНИЦИПАЛЬНЭ ПСЭУПІЭ ИДЗЭ КОМИССАРИАТХЭМ ЗАФЭЖЪУГЪАЗ

ТхыльхэмкIэ щызэхъожьых

Шуэзджэгъ тхыльхэр шуимыщкIэгъэжхэмэ, ахэм шуиунэ чыплэ щамыгъотыжырэмэ, ишудзыжыныхэм шудэмыгуI. Компаниеу «ЭкоЦентр» зыфилорэм буккроссингэу зэхищэрэм шухэлажэмэ, тхыльхэм «ящылэныгъэ» лыжыгъэкIотэшт.

Шюльыр операторэу «ЭкоЦентр» зычIэт унэм «уцышю мэлайкIэ» зэджагъэхэр кыщызэуахыгъ, ащ шуитхыльхэр тешульхыанхэ ыкIи шугу рихыгъэ нэмыкI тхыльхэр тешуыхыгъэ шуульэкIышт. Зыдэщылэр: кыалэу Мыекыуапэ, урамэу Пионерскэм иунэу N 297-рэ.

Буккроссинг Iофыр кызырыкIоу гъэпсыгъэ: «уеджагъэмэ — нэмыкIми амал ет еджэнэу». Шюльыр операторым «уцышю мэлайм» игъэпсын сымдм ыгу кыкIыгъэп. Цыфмэ тхыльхэр ратэкъужьхэу, пидзэфэхэм ахэлхэу контейнермэ зэрарадзэхэрэм мафэ къэс зэреуалэхэрэр ащ ушхыагъу фэхыгъ. Тхыльхэр зэтэгъэпсыхыагъэхэу джыри цыфмэ къашхыапэштхэр зэрарадзыжыхэрэр агу кьеуу мы Iофым фежыагъэх, шюльыр операторым иунэ ащкIэ агъэпсэолъагъ.

Мыщ кычIахыхэрэм язакъоп, зэкIэ шлюгъоныгъэ зилэмэ тхыльхэр къахыхэм хуышт.

ООО-у «ЭкоЦентрэм» и Адыгэ шюльыр кьутамэ ипресс-кьулыкьу

Лъагъом изы Iахь кыызэIуахыжыгъ

Мэкуогум и 18-м кыщегъэжыагъэу Кавказ заповедникым ия 30-рэ лъагъоу «Къушхъэхэм зэпырыкIэу хым екIурэм» кыдыхэлъытэгъэ гъогуанэхэм ащыщэу «N30Б» зыфилорэр зэрэщытэу кыызэуахыжыгъ. НэмыкIхэм джыри икьеу Iоф ашIэгорэп, лъагъохэм якIуни зэхъокIыныгъэхэр фашыгъэх. Гъозэрыплъэ ыкIи Ермэл зэпырыкIыплэхэм ащыкIорэ гъэцэкIэжыын IофшIэнхэр ащ иушхыагъух. Ощ-шлой зэхэлъэу къехыгъэм ыкьутэгъэ лъэсрыкIоу лъагъом изэтэгъэуцожьын джырэкIэ дэлажэх.

Ащ елъытыгъэу къушхъэхэм зэпырыкIэу хым клон мурад зышыхэрэр лъагъом игъэпсыкIэ икьеу нэлуасэ зыфашыным Кавказ заповедникым илофшIэхэр кыфеджэх.

— Псынэдахэ блэкIэу Фышт екIурэ гъогуанэм, Гъозэрыплъэ ыкIи Ермэл зэпырыкIыплэхэм уарымыкIоу, Лъэгъонэкъэ кордоным кыщегъэжыагъэу унэсыни къэбгъэзэжыын плъэкIышт.

— Ланчъэ гъэхъунэм пхырыкIырэ лъагъом рыкIощтхэм «Инструкторская щель» зыфилорэмкIэ агъэзэни Фышт — Ошутен уцупIэм пхырыкIхэу Фышт екIолэнхэ фае.

— Лъагъохэу N 30А, N 30Г зэфэшыплэгъэх. Ахэр псауныгъэмкIэ щынагъох, арыш, зекIохэр атемыханхэу заповедникым илофшIэхэр кьаджэх. Джащ фэдэу мыдалохэрэм тазырхэр кьажэх.

АНЦОКЪО Ирин.

Сурэтыр: Кавказ заповедникыр.

АР-м иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 12-р зытетэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ куп гъэнэфагъэхэм 2024-рэ илэсым зэтыгъо ахыщэ зэралэкIагъэхыащтым ехыыллагъ» зыфилоу 2024-рэ илэсым мэзэм и 2-м кыдэкIыгъэм зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Федеральнэ законэу N 414-р зытетэу «Урысые Федерацием ишюльырхэм хабзэр зэралэкIагъэхыащтым ехыыллагъ» зыфилоу 2021-рэ илэсым тыгъэгъазэм и 21-м кыдэкIыгъэм ия 48-рэ статья ия 3-рэ Iахь диштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъоу ишIыгъ:

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 12-р зытетэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ куп гъэнэфагъэхэм 2024-рэ илэсым зэтыгъо ахыщэ зэралэкIагъэхыащтым ехыыллагъ» зыфилоу 2024-рэ илэсым мэзэм и 2-м кыдэкIыгъэм мыщ фэдэ зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу:

1) а 1-рэ пунктм:

а) ия 1-рэ подпункт хэт пчъагъэу «300000» зыфилоу ычIыплэкIэ пчъагъэу «1000000» зыфилоуэр тхыгъэнэу;

б) ия 2-рэ подпункт хэт пчъагъэу «200000» зыфилоу ычIыплэкIэ пчъагъэу «500000» зыфилоуэр тхыгъэнэу;

в) мыщ фэдэ кьэлуагъэ зилэ я 3-рэ подпунктыр хэгъэхъогъэнэу:

«3) дзэ кьулыкьур хыгъэным фэгъэхыгъэ зэзэгъыныгъэ Урысые Федерацием зыкъэхъумэжынымыкIэ и Министрствэ дзэшыгъэу, а лъэхъаным Адыгэ Республикэм и Дзэ комиссариат идзэ учет хэтым ыкIи дзэ кьулыкьур е мобилизацием япхыгъэу кьулыкьур зыхырэм — сомэ 500000 ятыгъэнэу.»;

2) я 1¹-рэ пунктм кIуачIэ имылэжъэу лытэгъэнэу;

3) я 2-рэ пунктм:

а) а 1-рэ подпунктым хэт гушыIэхэу «ахыщэ тедзэр» зыфилоуэр хэгъэкIыгъэнхэу;

б) я 2-рэ подпунктым хэт гушыIэхэу

«ахыщэ тедзэр ыкIи ахыщэ тедзэхэр» зыфилоуэр хэгъэкIыгъэнхэу;

в) я 3-рэ подпунктым хэт гушыIэхэу «ахыщэ тедзэр ыкIи ахыщэ тедзэхэр» зыфилоуэр хэгъэкIыгъэнхэу;

4) я 3 — 4-рэ пунктхэм ахэт гушыIэхэу «ахыщэ тедзэр» зыфилоуэр хэгъэкIыгъэнхэу.

2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм кышыулагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу ыкIи 2024-рэ илэсым мэкуогум и 1-м кышыулагъэу правэм ылъэныкьокIэ щылэ хуыгъэ зэфыщытыкIэхэр кыхеубытэх.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет и Тхыаматэу КIЭРЭЩЭ Анзаур

кь. Мыекыуапэ, мэкуогум и 5, 2024-рэ илэс N 74

АР-м IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэм-рэкIэ и Министрствэ иунашъу

Общественнэ организациеу «Адыгэ Республикэм ибзылфыгъэхэм я Союз» зыфилоуэр 2024-рэ илэсым Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыыхагъэкIынышъ субсидиеу Iэклагъэхыащтыр зыфэдызыщтым игъэнэфэнкIэ Шапхъэхэм зэхъокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм фэгъэхыгъ

ДжырэкIэ кIуачIэ зилэ хэбзэгъэуцу-гъэм диштэным пае унашъо сэшIы:

1. Общественнэ организациеу «Адыгэ Республикэм ибзылфыгъэхэм я Союз» зыфилоуэр 2024-рэ илэсым Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыыхагъэкIынышъ субсидиеу Iэклагъэхыащтыр зыфэдызыщтым игъэнэфэнкIэ Шапхъэхэу Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министрствэ иунашъоу N 97-р зытетэу 2024-рэ илэсым мэлъыфэгъум и 23-м кыдэкIыгъэмкIэ ухэсыгъэ хуыгъэхэм мыщ фэдэ зэхъокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэу:

1) я II-рэ разделым мыщ фэдэ кьэлуагъэ зилэ я 13-14-рэ пунктхэр хэгъэхъогъэнхэу:

«13. ЗыгорэкIэ мы организациер нэмыкI горэм хагъэхыащымэ е зэхъокIыныгъэ горэ фашымэ зэзэгъыныгъэу ыпэкIэ зэдашыгъагъэм нэмыкI зэдашын фаеу мэхъу.

14. ЗыгорэкIэ мы организациер зэтыраутымэ, кIуачIэ имылэжъэу ашIымэ, Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет а организацием кыфыхагъэкIыгъэгъэ субсидиехэм ащыщэу амыгъэфедатгъэу кьэнэжыгъэр республикэ бюджетым Iэклагъэхыащым.»;

«2) я III-рэ разделым ия 2-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«2. Мы разделым ия 1-рэ пункт кыдылътэрэ отчетым иуплэкIун IофшIэгъу мэфI 5-м кыкIоцI зэшIуахы. ЗыгорэкIэ а отчетым итхэм икьеу Iоф зыдамышIэгъэ, кьэмыгъэшIыпкъэжыгъэ чыплэхэр кызыхафэхэкIэ, икIэрыкIэу организацием а отчетыр Iоф дишIэжыныу Iэклагъэхыащым.».

2. Къэбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцэкIэ Iо кьулыкьухэм яофициальнэ интернет-сайт ригъэхъанэу;

— кыыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэм зэ кьыдэкIырэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэу-цугъэ зэхэуыгъагъэхэр» зыфилоуэр алэкIыгъэхъанэу.

3. Унашъом игъэцэкIэн зэрэкIорэр ыуплэкIунэу министрэм игуадзэу Р. А. Даурыр фэгъэзэгъэнэу.

4. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм кышыулагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч

кь. Мыекыуапэ, мэкуогум и 3, 2024-рэ илэс N 127

Ассоциацием ищыф гъэшлуагъэ хъугъэ

Адыгэ къэралыгъо университетым инджылыз филологиемклэ кафедрэм ипрофессорэу Сусанна Макеровар Китай щылэ урысые шэныгъэлэжхэм я Ассоциацие ищыф къэшлуагъэ хъугъэ. Ащ игъэлырышлэлэ итхьаматэу Алина Стеблянская Сусаннэ а цлэ лъапэр къэзыушыхьатирэ сертификатыр кыритыжыгъ.

аце, цифрэ гуманитар технологиэхэмклэ шэныгъэ-ушэтыплэ Хэйлунцзянскэ университетыр.

Непэрэ мафэм модэр щылэ-ныгъэм, культурэм, общественнэ еплъыклэм игъэпсын ахэ-лажъэ. Ащ фэдэ гукъэкхэр гупчэ закьор арэп шьолъырхэу шэн-хэбзэ хэушъафыкыгъэхэмклэ къахэщыхэрэм ащыпхырачынхэ альэкы.

Сусаннэ кызыриуагъэмклэ, лъапкь модэр классическэ еклопаклэм зиушъомбгъуным бэклэ нахь фытегъэпсыхьагъ.

— *Этномодэр зы чыплэм имыко-щыкырэ шапхэу щытэп, ыпэрапшлэу лъапкыбэ зыщыпсэурэ Урысыем иди-зайнерхэм янепэрэ еклопаклэ. Проектэу «Этномодэр» Урысыем ыкли хэгъэ-губэхэм язэмылэужыныгъ. Тэрклэ ащ фэдэ зэхьокыныгъэхэр зыщытшлэушхэрэр Кавказыр ары, — кыыхигъэщыгъ Сусанна Макеровам.*

АКЪУ-м культурэм ифестивальхэу, дизайнер ныбжыкыкхэм язэнэкьокьоу «Этномодэр» ыкли нэмыкхэу Урысыем, лэкиб къэралыгъохэм ялыкхэхэм щычхэр зыхэлажэхэрэм къахлэпкылауагъ непэрэ лфотхьабзэу зэрэхьэхэрери.

2024-рэ илъэсым акъылым ыкли бзэм я Гупчэрэ АКЪУ-м иэкспериментальнэ лингвистикэ илабораториерэ Дунэе зэнэкьокьу зэхэщэ. Ащ ипшэрылхэр художественнэ шапхэр кыыхэыгъэныр, когнитивнэ лъапсэр нэрылэгухэмклэ гъэпсыгъэныр.

Тарихь клэн баим изэгъэшлэн лэпэлэсэ-ныгъэ зыхэлэ мастерхэр, сурэтышхэр, дизайнерхэр къещэлэгъэнхэр, лъапкь лэмэ-псымэмэ зафэбгъэзэныр ыкли лъапкь клэныр гъэклэжыгъэныр, цифрэ лъапкь модэм ишапхыи зэрэхэтэу — а зэп-стэумэ культурэм ныбжыкыкхэр нахь пэблагъэ ашлы, лэшлэгъу пчъагъэхэм къахэкыгъэ шэн-хабзэхэм ялыгъэкхлэнтэн фэлырышлэ.

— *Непэ тэ шэныгъэу тлэкълэпымклэ тэдэгъуащэ, тапэклэ зэшлэтышхэр пшэры-лыккхэр тэгъэуцух, джащ пае лъэны-кьо зэфэшхьафхэмклэ зэдэлэжэныгъэу тилэр тэгъэпытэ, — кылотыгъ профессорым.*

Адыгэ къэралыгъо университетым ипресс-кыулыкьу

Сусаннэ филологие шэныгъэхэмклэ доктор, профессор, Адыгэ къэралыгъо университетым инджылыз филологием-клэ икафедрэ ипаш, экспериментальнэ лингвистикэмклэ лабораторием илэшхьэ-тет, дизайнер-модельер, модэм и Лабораториуе «SuzieMFashionLAB» зыфи-лорэр зэхыщагъ ыкли икреативнэ паш.

Китай щыч илофшлэгъухэм кызырэрэ-гъэблэгъагъэм тетэу ар Харбин лекции кыщеджагъ. Ащ шхьэу илагъэр: «Этномодэр. Цифрэ лъэхъаным культурнэ маркерхэм якъэхъумэн». Зэлуклэм изэхэщэкылауагъэх Китай щылэ урысые шэныгъэлэжхэм я Ассоциацие, урыс клубэу Харбин щылэр ыкли мы кьалэм щеджэхэрэ урыс студентхэм я Ассоци-

Лфотхьэбзэ гъэшлэгъоных

«Шьо зэфэшхьафхэм яфестиваль» ыкли «Сабынтхьурбэ джэгунхэр» зыфилорэ лфотхьабзэхэр Лениным ыцлэ зыхьырэ гупчэм мы зыгъэпсэфыгъо мафэхэм щыкылауагъэх. Клэлэцыкхэмрэ ныбжыкыкхэмрэ я Дунэе фестиваль-зэнэкьокьоу «Адыгеим ижьогъожьыхэр» зыфилорэм лыпыдзагъэу ахэр зэхэщагъ.

Нэхх-гушхыгъэрэ, дженэ фыжырэ — джары ищыкылауагъэр шьо зэфэшхьафхэм яфестиваль ухэлэжэным пае. Зэхэхэр зэцтэгъэу джэгуклэ шьуа-шэм илъэу рагъэкхлэыгъ. Клэлэцыкхэм зыщычэфышхэ лфотхьэбзэ гъэшлэгъон-хэр кыдыхэлъытагъэхэу агъэпсыгъ. Мыекъуапэ щыпсэхэрэм ыкли «Адыгеим ижьогъожьыхэр» яфестиваль къеб-лэгъэгъэ нэбгырэ мин фэдиз ащ хэлэ-жыагъ. Лфотхьабзэм изэхэщакхэхэм пшэрылхэр шхьалэу ялагъэр гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэм клэлэцыкхэр, хьаклэхэр ыкли ны-тыхэр агъэчэфынхэр ары.

Ошьогур шьо зэфэшхьафхэмклэ гъэ-клэрэклагъэу, пщэсыр цыфхэм ашхьа-щытыгъ. Зэпыгуго уахътэм ордэ дахэхэр кыырагъалоштыгъэ, къэшъуахлэхэм альэкл къагъэнагъэп.

Адыгэ Республикэм лъапкь куль-турэмклэ и Гупчэ ипашэ игуадзэу Анцокьо

Фатимэ кызыриуагъэмклэ, «Адыгеим ижьогъожьыхэр» зыфилорэ фестивалым лфотхьабзэр кыкыкылауагъ. «Шьо зэфэшхьафхэм яфестиваль» хэлэжыагъэхэм ащыщхэм Тыркуем клонхэу путёвкищ зэхэщакхэхэм кьаратыгъ. Ныбжыкыкхэм ныбджэгъуныгъэ азыфагу илэным, нэлосаклэхэр ашлынхэм лфотхьабзэхэр фэлырышлагъэх. «Сабынтхьурбэ джэгун-хэр» зыфилорэмклэ зэхэхэр аухыгъ.

— *Фестивальхэм язэхэщакхэхэм инэу тызэрафэразэр кыыхэзгъэ-цмэ сшлэгъу, лфотхьабзэр оклофэ ахэр сьд фэдэрэ лъэны-кьокхы лэпылэгъу кьынтфэху-гъэх, тикун аналэ кьытырагъэ-тыгъ. Сэри сипыгъашы нэлоса-клэхэр тшлэгъэх. Фестивальыр шлуклэ тыгу кьинэжышхэ, — кылыуагъ Ингушетием щыщ Сарэ.*

Кыпкыкыуэхэрэм яплун зыгуи зыпси хэзылхьэхэрэ АР-м культурэмклэ и Министерствэрэ Лъапкь культурэм и Гупчэрэ ялофышлэхэм тазэрафэразэр непэ джыри зэ хэдгъэунафыкы тшлэгъу.

ЛЪЭПШЫКЪО Фатим.

Сурэтыр авторым ий.

Адыгэ тхаклохэу мэкьюгум къэхъугъэхэр

Ягущылэ — чылапхъ

Егъэжэплэ-ублаплэм шытыгъэ титхэкло нахыжхэу Клерэщэ Тембот, Хьаткьо Ахьмэд, Цэй Ибрахимэ, ахэм аужылоу, Кэстэнэ Дмитрий, Лъэустэн Юсыф, Еутых Аскэр, Хьэдэгэлэ Аскэр, Жэнэ Кырымызэ шлоу алэжыгъэр лъагэклотыгъ ыкхи хахьо фашыгъ мэкьюгум ильэс зэфрэшьхьафхэм къэхъугъэ тхаклохэм.

Хьунэго Нурет
(1930 – 2014)

Адыгэ литературэ ныбжыкълэм фэбэ-гъэ-шъэбэгъэ голугъэ кыыхэзылхьагъэх Натхьо Долэтхьан ыкхи Хьунэго Нурет. Мыхэм ялэжыгъэ-гупшысэ нэмыкълэ бзылфыгъэхэри ыужым рыклуагъэх. Пфэ-лэжыкълэу шытмэ, ухэтми лэпкыым паеклэ узышхьамысыжыныр, ащ уготэу, уигупшысэ бгъазэу уфэларышлэныр на-сыпыгъ.

Хьунэго Нурет Исхьакъ ыпхьур Красногвардейскэ районым ит къуаджэу Джамбэчыне мэкьюгум и 5-м, 1930-рэ ильэсым кыышыгъэх.

1955-рэ ильэсым Адыгэ педучилищы, 1960-рэ ильэсым Адыгэ къэралыгъо клэлэегъэджэ институтым филологиемклэ ифакультет кыуыгъэх.

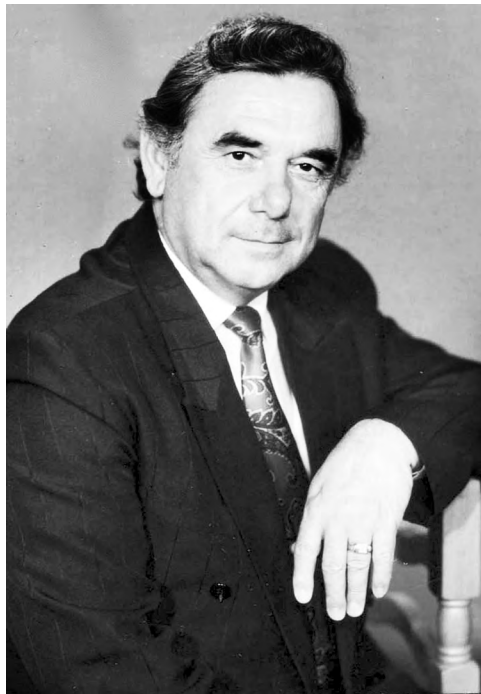
1961-рэ ильэсым щегъэжыгъэу пен-сием оклофэ хэку гъэзетэу «Социалистическэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм» зэдзэклаклоу лэф шылагъ.

Ытхыгъэр 1951-рэ ильэсым щегъэ-жыгъэу хиутыгъэх.

«Гъэтхэ къэгъагъэхэр» (1970) зыфилоу тхэкло куп зэдыряем бзылфыгъэм иусэхэр кыдэхьагъэх. Нурет иусэхэмрэ рассказхэмрэ зыдэт тхылыгъэу «Гушылэр лэзэгъу» (1992), «Гупшысэ нэфхэр» (2003) кыдигъэклыгъэх. Ахэм бзылфы-гъэ адыгэ тхаклом игупшысэ бэмэ анэ-сэу, илэпкы идунэететиклэ дэгъоу ышлэу, лэпкыымклэ анахь мэхьанэ зилэ шэн-ха-бзэхэм ауасэ клигъэтхэу тхагъэ. Гу-шылэм имэхьанэ зэрэлъэш дэдэр, ащклэ цыфыр плэтын ыкхи ууклын зэрэплэжы-щтыр, гушылэм лъэшэу уфэсакыныр, уедэхашлэу уелэлэжыкълэныр зерищы-клагъэр авторым итворчествэклэ кы-ушыхьатыныр физэшлэжыгъэх. Нурет ит-хылы кыыхэщэу шыгъэунэфыгъэр — гу-шылэ лэзэгъум ыуас. Ным иобраз инэу тапашхьэклэ усэклэ кыригъэуцуагъэу, янэ гупсэ фэгъэхьыгъэм изакъоми, Хьунэго Нурет игушхьэлэжыгъэ — итворчествэ клэжыгъэу хэлъ. Джащ фэдэу Хэгъэгу, къош абхъазхэм кырашылэ-гъэгъэ зэожь хэфэм хэлэжыгъэ тиады-гэ клэлэхэу, ащ зыпсэ шызытыгъэхэу

Шэуджэн Мурат, Хьодэ Адам, Мыкьо Аслъан янэхэм аклэхэжыгъэу, ащэжыгъэр нэм кыкыгъэуцуоу ыкхи гур ыгъэушкьоу афэтхыгъ. Адыгэ гушылэ зафэр ыгу щигъэтыргъуагъэу, ащ фэсакъэу, ешлэшэу шылагъ. Адыгэ унэгъо дахэ щапугъэ Нурет усэн-тхэн лэфышхор ыпшэу рилхьэжыгъэу ыкхи ар шытхэу хэлэу ыгъэцэклагъ, ипоэтичэскэ сатырхэр пкышлэх, гупшысэ заклэх, адыгабзэр ащэбзэрабзэ ыкхи ащылэш.

Хьунэго Нурет УФ-м итхаклохэм я Союз 1988-рэ ильэсым щегъэжыгъэу хэтыгъ.

Мурэтэ Чэпай
(1939 — 2013)

Мурэтэ Чэпай Исмахылэ ыкьор Кош-хьэблэ районым ит къуаджэу Бла-щэпсынэ мэкьюгум и 12-м 1939-рэ ильэсым кыышыгъэх. Нызэкьо клэлэу, ятэ Хэгъэгу зэошхом хэклуади, къэ-тэджыгъ.

Гурыт еджаплэр кызеуэхым, Чэпай колхозым шылэжыгъэ. 1962-рэ ильэсым театрэ искусствэм и Къэралыгъо инсти-тутэу А. В. Луначарскэм ыцлэ зыхьыгъэр дэгъу дэдэклэ Москва кыышыгъэх.

1969-рэ ильэсым Адыгэ къэралыгъо клэлэегъэджэ институтыр заочнэу кы-уыгъэх.

1963 – 1966-рэ ильэсхэм Чэпае хэку лэпкы творчествэм и Унэ иметодистэу, хэку гъэзетэу «Социалистическэ Ады-геим» илитературнэ лэфышлэу лэжыгъэ. 1989-м Адыгэ хэку исполкомым куль-турэмклэ игъэларышлэплэ итхьаматэ игуадзэу, 1993 – 1999-рэ ильэсхэм АР-м культурэмклэ иминистрэ игуадзэу лэф ышлэгъ.

Театралыне институтыр кызиуыгъэм кыышгъэжыгъэу, тидэ лэф зыщешлэ, сценэр зыкхи лэжыгъэу ышлэжыгъэ, щэлэфэ ащ шылэжыгъэ. Ильэс 50-м ащ адыгэ, урыс ыкхи дунэе драматургием шыщ образ пшлы пчъагъэхэм ярольхэр кы-

шыгъэх, лэпэлэсэныгъэ ин зылэжыгъэ артистыгъ, цыфхэм лъэшэу яклэсагъ. Театрэ искусствэм ылэныкыоклэ гъэхь-гъэу ышлэжыгъэх апае Мурэтэ Чэпае «Урысые Федерацием изаслуженнэ артист», «Адыгэ Республикэм инароднэ артист», «Къэбэртэе-Бэлыкар Респуб-ликэм инароднэ артист» шытхыуцлэхэр кыыфагъэшшоагъэх.

Мурэтэ Чэпай драмэхэу «Батыр», «Шьузабэхэр», «Ным игумэкл», «Шулэ-гъур мэшлэшху», «Лэнатлэм игъэрхэр», «Ер кызырыкыгъэр клэнклэ зан» зы-филохэрэр ытхыгъэх, театрэмэ ащагъэ-уцугъэх.

Мурэтэ Чэпае идрамэхэр зэхэу-гъо-гъэу зэдыдэтхэу «Шьузабэхэр» (1994), «Лэнатлэм игъэрхэр» (2004) кыдигъэклы-гъэх. 1996-рэ ильэсым кыышыублагъэу УФ-м итхаклохэм я Союз хэтыгъ.

Нэхэе Руслъан
(1941 — 1997)

Нэхэе Руслъан Мыхьамодэ ыкьор Теуцожь районымклэ къуаджэу Очэлшые мэкьюгум и 25-м, 1941-рэ ильэсым кыышыгъэх. Адыгэ къэралыгъо клэлэ-егъэджэ институтым филологиемклэ ифакультет очнэу щеджагъ, кыуыгъэх. Адыгэ хэку радиом и Комитет ильэси 10-рэ лэф шылагъ. Литературнэ инсти-тутэу М. Горькэм ыцлэ зыхьыгъэр иап-шээрэ курсхэр 1979-рэ ильэсым кы-уыгъэх. Хэку гъэзетэу «Социалистическэ Адыгеим» журналистэу лэф шылагъ, Адыгеим итхаклохэм я Союз литератур-нэ упчлэжыгъэу шылагъ.

Ытхыгъэр 1960-рэ ильэсым кыышы-ублагъхэу хиутыгъэх. Адыгабзэклэ усэхэр, поэмэхэр, рассказхэр дэтхэу тхылы 11 кыдигъэклыгъ: «Мафэр нэфым кыышжыгъэ», «Джэмакъ», «Хыбзыухэр», «Псыкьефэх», нэмыкхэри. Урысыбзэкли итхылыгъэр кыдэклыгъэх: «Колодец отца», «Слово о матери», «Ветры судьбы».

Ытхыгъэмэ ащыщэр журналхэу

«Смена», «Москва», «Дон», сборникхэу «Синие горы Кавказа», «Люблю Кавказ» зыфилохэрэм къадэхьагъэх. Нэхэе Рус-лъан УФ-м итхаклохэм я Союз 1975-рэ ильэсым щегъэжыгъэу хэтыгъ.

Лыхэсэ Мухьдин

Мэкьюгум и 14-м къэхъугъ, псау, ыклуачлэ из.

Мухьдин Исмахылэ ыкьор Теуцожь районым ит къуаджэу Хьалэжыгъэу 1955-рэ ильэсым кыышыгъэх. Пчыхьалы-кьоуе гурыт еджаплэр кызеуэхым ыуж зы ильэсрэ Краснодар лэф шылагъ. 1978-рэ ильэсым Адыгэ къэралыгъо клэлэегъэджэ институтым филологиемклэ ифакультет иадыгэ отделение дэгъу дэдэклэ кыуыгъэх, 1978 – 2002-рэ ильэ-схэм Пчыхьалыкьоуе гурыт еджаплэм иклэлэегъэджагъ, ипашэуи шытыгъ. «Отличник народного образования РСФСР» шытхыуцлэр кыратыгъ, Все-союзнэ премиеу Ленинскэ комсомолым ыцлэклэ шытым илауреат.

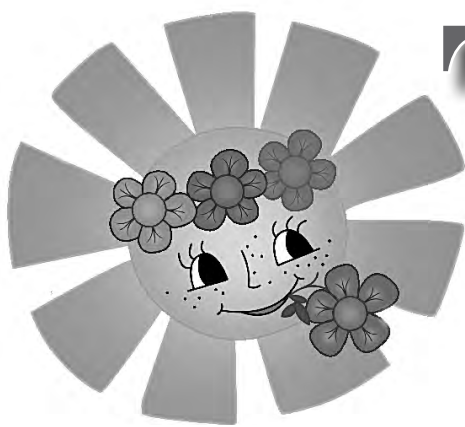
Ытхыгъэр 1975-рэ ильэсым щегъэ-жыгъэу хеутых. Иапэрэ усэ тхылы цыклоу «Гугъэм илэагъу» зыфилохэр 1981-рэ ильэсым кыдэклыгъ. Ащ кы-клэжыкълэуагъэх: «Дэе мэз», «Жьогъо лэпчъ», «Гум илэагъа», «Усэхэмрэ оредхэмрэ», «Лэшлэгъумэ ашъохэр», «Избранное», «Псэм ылапсэхэр», нэ-мыкхэри.

Лыхэсэ Мухьдин ыпси ыгуи хэлэу адыгэ литературэм хахьо фешлы, ипо-эзи лъэш, дэгъу. Усаклор лупклэ, игушылэ пэпчэ гупшысэу кызытешыкылы.

М. Лыхасэр АР-м и Къэралыгъо премие литературэмклэ илауреат, Ады-геим искусствэхэмклэ изаслуженнэ лэфышлэшху. Мыпшыжыгъэу адыгэ гушылэр елэжы. Иусэхэм ащыщыбэ оредышхом композиторхэм ралхьагъэх, еж ыш-хьэкли оред мэкьамэхэр иусэхэм афы-хыхы. Адыгэмэ зэралоу, гъэ мин ыгъэ-шлэнэу тыфэлъало.

МАМЫРЫКЪО Нурит.

Тыгъэнэбзый

Илэсым иохътэ анахь бэрэчэтхэм гъэмафэр ащыщ. Тиреспубликэ игъэмафэ стыр, гурытымкIэ, мэфи 140-рэ фэдиэрэ мэхъу. Мы уахътэм ошххэр нахь зэпэу, ау мазэм заулэрэ ахэр кы-хэфэх. Мэкьюгум тыгъэпсы, гъушъэ, фабэ. Мы мазэм пкIышъхъэ-мышъхъэхэр – черешнер, абрикосыр, чэрэзыр, цумпэр, малинэр, голубикэр кызылэхъу; хэтэрыкIхэри – картофыр, къэбаскэр, нэшэбэгур, бжыин-бжыныфхэр, кьоныр, укроп-петрушкэхэр хъои къэхъу, аузэ бэдзэр мэкIайхэри къэбаижьых.

Мы мазэм ыкIэм хьэр кызылэхъу ыкIи илухыжыин рагъажьэ. Гъэмафэр ини цыкIуи кыякIу: пкышъолым жьи пси хэхъэ, хэти гуапэу жьы къещэ, пшхыштыри хъоу кызылэхъу витамин закIэу. Псыхъохэр ыкIи хыр, къагъэжъуа-гъэхэм фэдэу, къэстырых. ПшIоигъо кьодьемэ, пшхыштыри, зызыщыбгъэпсэфыштыри хъои, мэххэр чьылэтэгъэ-гулэ-тыплэх, цыфхэр замыбэлэрэгъэу, ахэм афэсакъхэмэ, ежъхэм къашъхьапэжъышты. Мэххэм уц Iэзэгъу зэфэшъхьафхэри,

Тигъэмаф

къэгъэгъэ гъэшIэгъон зэмылэужыгъохэри къащэкIых, а зэкIэ Адыгеим ичIыопс ибаиныгъэх.

Къушъхъэхэр – бжышIох, лъагэх, пкыых, тарихъ шъэфыбэр ахэгощагъ. Ти Адыгеи икъушъхъэхэр зекIо кIуаплэх,

псыкъефэххэр, къушъхъэхэ лъагэхэр нэплъэгъур зэзыубытылэрэх. Тикъушъхъэ мэххэм тыгъужыи, баджи, мэзыкъуи, тхьакIумкIыхыи уащылукIэшт. ШIуагъэ хэлъэу зызыгъэпсэфы зышIоигъохэмкIэ Адыгеим ичIыопс зымыуасэ щылэп.

Къушъхъэжыи къабзэр, псыхъопсы фабэр цыфымкIэ Iэзэгъу шъыпкъэх. Ащ фэдэ мафэхэр, тхьамафэхэр, щэч хэмылэу, цыфым ипсауныгъэкIэ фэдэшхох, уигупсэ чIыплэм ичIыопс упэблэгъэным гур еузэнкIы, уипсауныгъэ егъэпытэ.

Усэхэр зэтэгъашIэх

Бэрэтэрэ Хьамид

Мэзым тэкIо

КIэлэцыкIухэм мэзым тэкIо, Мэзы шхуантIэм тыкынэс, ТхьакIумкIыхыи, баджи, цызи Тэ тимэзы хъоуе хэс.

Псыхъожьыер мэзым хэчъы, Псыхъо нэпкыим тыкынэс, Псыщэ къаргъом хэс хъэлабгъуи, Джайи, лэндэи хъоуе хэс.

Бзыуми пщынэр къагъэжъынчы, Мэз пхъэуIур пхъэкIычау, КIэлэцыкIухэм гъэпсэфыплэу Къэтэгъоты чыгы жъау.

Гъэпсэфыплэр мэзы жъау – КIэлэцыкIухэм тигушIуагъу!

Яхъулэ Сэфэр

Родинэр — уян

Ным нахь лъапIэ насып бгъотына, Родинэм фэдэ ны тэ кыпхына? Тэдэ укIуагъэми — ар уигъусэн, Родинэ класэм уиухъумэн.

Ным нахь лъапIэ хэт улукIэна? Нэу узыплугъэр пщымыгъупшэн. Тэ зыбгъэзагъэми, Родинэр — уян, Ихэхъоныгъэ ренэу фэбан.

КъушъхъащIэхэр

Лэгъо-Накъ. Адыгэ Республикэм икыблэ лъэныкъо дзыгъэу щыт. Метрэ 2000-м ехъу илэзагъ. Мыщ ижыкIэ адыгэхэм ябылымхэр щалыгъыштыгъэх. Къушъхъэху гъогоу мыщ екIуалэщтыгъэхэм ащышхэр кызытэнагъэхэу джыри щылэх. Къушъхъэ шыгум адыгэ чIыплацIэхэр бэу уапэ кыщэфэх. Ахэм ащыщых Абдзахэмэ яхъупI, Блалъ, Псынэдах зыфилэхэрэр.

Къушъхъэм ыцIэ кызылэхъыгъэу алъытэрэр ижырэ адыгэ хышъэр ары. Лэгъо-Накъэ цIитIоу зэхэт: Лагъо — кIалэм ыцI, Накъэ — пшъэшъацI. НыбжыкIитIур шIу зэрэлъэгъугъэх, ау ахэм янасып гъогу пшъашъэм ятэ кытеуцуагъ, ар лъэ-рыхъагъ, баигъ, къаигъагъ. Мылкъу зымылэ кIэлэ тхьамыкIэм махъулъэкIэ фэягъэп. Джашыгъум, Лагъорэ Накъэрэ загъэбылти ашъхъэ рахъыжъэжыгъ, ау хъугъэр къаши, шыухэр ауж ихъагъэх. КъакIэхъапэхэ зэхъум, зэкIэсэ нэбгыритIум къушъхъэ лъагэм зыкырадзыхыжыгъ. Ащ ыуж илэсишъэ пчъагъэ тешIэжыгъ, ау нэбгыритIумэ ацIэ ныбжырэу цыфхэм къахэнагъ.

БэмышIэу, адыгэ тхэкIо цIэрыIоу МэщбэшIэ Исхъакъ мы хышъэр зылъэпсэ романэу «Лагъорэ Накъэрэ» зыфилорэр (адыгабзэкIэ ыкIи урысыбзэкIэ) ытхи кы-дигъэкIыгъ. Мы произведениер адыгэхэр блэкIыгъэ лъэхъан чыжъэм зэрэщыпсэугъэхэм, яшэн-хабзэхэм, ягъэпсыкIэ-шIыкIэхэм, ядунэелъэгъулагъэм ишыхъат ин.

«Моу сымышъхьахынэуи, нан...»

Шъэожьые гушIубзыу цыкIоу илэси 5 – 6 зыныбжыим ябынхэр Шамик зэреджэхэрэр. ЫцIэ шъыпкъэр Шамил. Сабыи пстэумэ зэряшэнэу, зэкIэ ышIэмэ шIоигъу, упчIэрыи. Нэф кызылэхъу чэщ зыхъурэм нэс-кIэ унэм исхэм упчIэ зэпымы-ужыыр аретэкъулэ. АщкIэ анахь «тхъэжыхэрэр» янэжърэ ятэжъ-рэ, хъупхъэ дэдэр инэнэжъ.

Зы мэфэ уае горэм Шамикрэ инанэрэ унэм зэдисынхэу хъу-гъэ. Джэгъуни, щхыни, пкIэни, лъэни, шхэни кытенагъэп. Къешхыми, бэдзэогъу голэгъу фэбэшхуагъ. Шамики тIэкIыхъэ-гъэ цыкIути, ыпшъэ илэ тхылъ тхыгъэр ежъ-ежъырэу ынэ кы-пэшIофагъ:

— *Нан. Нан, сьд пIуа-гъа мы сьшгъэ илъыр, кысэIожьыи зэ?* —

Ишъыпкъэ дэдэу янэжъ елъэIу. Къом ыкIэ цIы-кIоу зыпишIын щымылэм кыIугушIоэзэ ныжъым кыреIо:

— *А Шамик, мыр Къур-Иан тхылъ лъапI, джэ-гуалъэп, бгъэчэрэгъуи хъушIтэп, умыщынэным пэе кыпфязгъэтхыгъ.*

— *Ара, нан, дэгъуба адэ, сьщынэнэп,* — анахь иным фэдэу ылэ цыкIу-хэр ыпчанэ ригъэуцуа-гъэу щыт. ТакыкыкIэ, зыгорэ ыгу кызырэкIы-гъэр мыгъуащэу, инанэ къэччалIи IаплI кыри-щэкIыгъэу кыреIо:

— *Нан, моу ащыгъум джыри мыщ фэдэ сы-мышъхьахынэу кыс-фязгъэтхыба..* — зэ-хихыгъэм нэнэжъыр кышцигъэутагъ.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Футбол

Владикавказ шешлагъ

Футболымкэ Урысыем изэнэкоку иятонэрэ лигэ шешлэрэ Мыекьопэ «Зэкьошныгэм» зичэзу ешлэгур калэу Владикавказ щырилагъ, чыплэ командэу «Алания-2» зыфилорэм дешлагъ.

«Алания-2» — «Зэкьошныгъ» — 2:2 (1:0).

Зэкьошныгэм шешлагъх: Т. Хачиров, Д. Савиных, И. Оразаев, У. Магомедбеков, М. Ягьяев, З. Коблыр, Ш. Гайдаров, А. Зезерахьер (А. Хьасанэкьор, М. Къэбжьыр), М. Коломийцев, Н. Сергеев (К. Аухадеев), А. Делэкьор.

Къэлапчэм лэгуаор дэзыдагъхэр: З. Датиев, И. Оразаев, М. Коломийцев, Т. Четоев.

«Зэкьошныгэм» ешлэклэ дэгъу кыгъэлэгъуагъ. Тифутболистхэм нахьыбэрэ лэгуаор алыгъыгъ, нахьыбэрэ къэлапчэм дэуагъх, шапхэхэр нахь маклэрэ аукъуагъ. Ау я 10-рэ такъикъым алэрэ

лэгуаор къэлапчэм дэзыдагъхэр бысымхэр ары. Ятлонэрэ таймым ия 79-рэ такъикъ Мыекьуапэ илыклэхэм пчъагъэр зэфэдиз ашыгъ. Ащ ыуж тлэкълэ тешлагъэу тифутболистхэм пчъагъэм хэгъэхугъ, ау теклоныгъэр кыдахын алэкълэгъэп. Я 94-рэ такъикъым «Алания-2-м» шешлэрэ Тимур Четоевым пчъагъэр

зэфэдиз ышыгъ, аущтэу зэлыкълэгур аухыгъ.

Турым изэфэхьысыжъхэр:

«Динамо-2» — «Биолог-Новокубанск» — 1:2, «Алания-2» — «Зэкьошныгъ» — 2:2, «Астрахань» — «Победа» — 1:0, «Форте» — «Спартак-Налчык» — 2:0, «Кубань Холдинг» — «Динамо Ставрополь» — 0:3, «Рубин Ялта» — «Нарт» — 3:0, «Строитель» — «Легион» — 2:1, «Ростов-2» — «Севастополь» — 2:1.

Командэхэр зыдэщыт чыплэхэр ыкли очко пчъагъэу рагъэкъугъэр:

1. «Форте» — 26.
2. «Ростов-2» — 26.
3. «Астрахань» — 26.
4. «Рубин Ялта» — 25.
5. «Легион» — 23.
6. «Динамо Ставрополь» — 23.
7. «Севастополь» — 22.
8. «Строитель» — 19.
9. «Ангушт» — 18.
10. «Биолог-Новокубанск» — 18.
11. «Спартак-Налчык» — 16.
12. «Кубань Холдинг» — 16.
13. «Нарт» — 16.
14. «Победа» — 12.
15. «Зэкьошныгъ» — 11.
16. «Алания-2» — 9.
17. «Динамо-2» — 2.

Кыкълэлъыклошт турым кыдыхэлъытэгъэ ешлэгур «Зэкьошныгэм» Мыекьуапэ щырилэшт. Мэкуогум и 24-м «Рубин Ялта» тыхаклэшт.

Клэлэцыкълухэм языгъэлэсэфыгъо уахът

Юфтхъэбзэ гъэшлэгъонхэр афызэхашцэх

Мафэрэ юф зышлэрэ гэмэфэ лагерьхэм клэлэцыкълухэм юфтхъэбзэ гъэшлэгъонхэр афызэхашцэх. Мэкуогум и 18-м шашкэхэмкэ ыкли теннис цыкълумкэ ахэр зэнэкокугъэх.

Урыс шашкэхэмкэ теклоныгъэр кыдахыгъ Мыекьуапэ игурт еджаплэху N 7-мрэ N 28-мрэ якомандэхэм.

Теннис цыкълумкэ анахь лъэшыгъэр гурыт еджаплэу N 7-р ары. Ятлонэрэ ыкли яцэнэрэ чыплэхэр къафагъэшшоагъэх еджаплэху NN-у 10-мрэ 11-мрэ.

Хагъэунэфыкълэрэ чыплэхэр кыдэзыхыгъэхэм Мыекьопэ къэлэ администрацием гъэсэныгъэмкэ и Комитет ищытху тхылхэр кьаратыгъэх. Теклоныгъэр кызфагъэшшоагъэ командэхэм шлухьафтынхэр къалэжыгъэх.

Зэхэзышагъэр ыкли кыдэзыгъэкълэрэ:
АР-м лъэпкэ Юфхэмкэ, Икълыб кьэралхэм ащысэурэ тилъэпкэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкэ ыкли кьэбар жьугъэм иналхэмкэ и Комитет
Адресыр:
385000
кь. Мыекьуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр:
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кьалыхэрэр А4-клэ заджэхэрэ тхьапэху зипчъагъэкэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатыхрхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкълунэу щытэп. Мы шапхэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкълэгъэкълэжыкх.
E-mail: adygoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
УФ-м хэутын Юфхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкли зэлъыгъыкэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэорышлэп, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкълэмкэ пчъагъэр
4133
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1030

Хэутыным узчыкълэтхэнэу щыт уахьтэр
Сыхьатыр
18.00
Зыщыкълэтхэгъэхэ уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалэр
Мэщлэкъо С. А.

Редактор шъхьалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшъэдэжкыжъ зыхьырэ секретарыр
Тхьаркьохьо А. Н.